

“ФАКТ ПРЕЛЮБОДЕЯНИЯ В ОКРЕСТНОСТЯХ СМОРГОНИ”

Гэта не радок крымінальной хронікі. Так называецца адна з карцін жывапісца Валянціна Губараўа з новага каталога ягоных твораў. Некаторыя з іх можна пабачыць на выставе, што адкрылася днімі ў галерэі “ЛаСандРАПТ” кампаніі “Мальвіна”.

Дарэчы, на згаданай карціне сюжэт не столькі адлюстроўвае рэальнае “прелюбодеяние” (у англамоўнай версіі – “adultery in the environs of Smorgon-city”), як накіроўвае ў адпаведным напрамку разбэшчаную фантазію гледача. Сюжэты Валянціна Губараўа ўвогуле немудрагелістыя, прынамсі на першы погляд. Але было б памылкаю бачыць у ягоных карцінах толькі тое, што на іх намалявана. Яны, як чамадан кантрабандыста, маюць “двайное дно”, пад якім прыхаваны сэнс.

Творчасць Валянціна Губараўа зместам – сага, інтанацыяй – прыпейка, калі-нікалі мацерная, але заўжды стылёва, эстэтычна вывераная. Заўжды – іранічная. Ён пясняр правінцыі, глыбінкі. Прычым глыбінку ён знаходзіць паўсюль, куды ні трапіць. У Ніжнім Ноўгарадзе, дзе нарадзіўся; у Мінску, дзе жыве; у Маскве, якую калі-нікалі наведвае. Ён бы і ў Нью-Йорку тулу глыбінку знайшоў. Бо правінцыя не наўкол, а ўнутры нас. Правінцыял – гэта не сацыяльны статус, а стан душы. Сілкуючы сваю творчасць уражаннямі ад

роднай краіны, немалую частку свайго часу мастак праводзіць за мяжою. Ужо адзінаццаць год дойжуцца ягоны кантракт з галерэй у Францыі, і каб захацеў, ён мог бы мець грамадзянства гэтай краіны. Але не хоча. Кажа: “Я баюся апынуцца ў сітуацыі, у якой знаходзіцца нямала маіх знаёмцаў, якія абралі замежжа месцам сталага жыхарства. Адзінае, што іх звязвае з радзімай, гэта хіба што дранікі на абедзенным стале. Мне найперш як мастаку дранікаў недастаткова. Мне трэба жыць сярод герояў сваіх карцін. Калі хочаце, гэта глеба, гной, на якім узрастаете мая творчасць”.

Напрыканцы 80-х – пачатку 90-х мастак спрабаваў, і даволі ўдала, сцвердзіць сябе праз так званы “соцарт” – крытычнае асэнсаванне рэчаіснасці. Абраў ён не безапеляцыйна-пракурорскі тон аповеду (што выглядала б лагічна), але іранічна-спачувальны. Людзі на ягоных карцінах тae пары (ды і гэтай) вартыя спачування, хаця звыклы лад жыцця іх цалкам задавальняе. Аднак для цэнзуры, нягледзячы на “перабудову”, нават спагадлівая іронія была крамолаю. Валянцін Губараў раней за іншых зразумеў, што прабівацца да гледача праз афіцыйныя структуры і цэнзурныя рагаткі – гэта марнатраўства сіл і часу. На сваю публіку трэба выходзіць наўпрост. Мастацкі рынак аказаўся ягонай стыхіяй.

Дарэчы, “мастацкі рынак” цікавіць не толькі мастацтва. Да прыкладу, чаму ў вашых персанажаў такія насы і вушки? Альбо – ці многа вы зарабляеце? Пранасы і вушки ён кожным разам адказвае па-рознаму, у залежнасці ад аўдыторыі. А вось грошы... Мабыць жа, немалыя, калі творы Валянціна Губараава трапляюць на прэстыжны аўкцыён “Крысці”. Прынамсі, па беларускіх стандартах.

Цікаўнасць да творчасці мастака дэманструюць і так званыя новыя беларусы. Яны маюць схільнасць з'яўляцца ў майстэрню з аховаю, безапеляцыйна тыркаць пальцам у карціну, якая спадабалася, і тут жа, не сыходзячы з месца, плаціць наяўнымі. (Пры гэтым яны не разуме-

юць слоў “Карціна не прадаецца” альбо “Карціна ўжо прададзена”). Нешта ў карцінах Валянціна Губараава пасуе іх натуры і нават вонкаваму абліччу. Мастак кажа, што чалавека з “шалёнымі” грашымі бачна здалёк: ён неахайна апрануты ў дарагое адзенне.

На вернісажы Валянціна Губараава сабралася шмат людзей. Збольшага – асобы ў матэрыяльным сэнсе паспяховыя і жыццём задаволеныя. Яны могуць дазволіць сабе ўпрыгожыць катэдж творам мастака, больш вядомага ў Заходній Еўропе, чым ва ўласнай краіне. Былі калегі, што прыйшлі парадавацца ягонаму поспеху альбо зрабіць выгляд, што радуюцца. Былі тусоўшчыкі, што ходзяць на ўсе презентацыі ў спадзяванні на халяўныя пачастункі. Была прэса, якая занатуе імпрэзу для гісторыі. Валянцін Губараў выглядаў стомленым і шчаслівым (задаволеным – дакладна). Яму ўтульна ў гэтым асяроддзі. Мастак углядаўся ў публіку, нібыта шукаў тыпажы для новых карцін.

(“Народная Воля”, 13.12.2005)